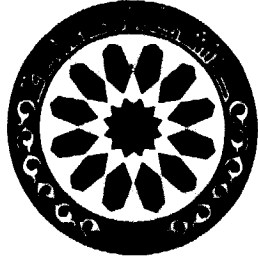

تقدیر
برچهرگان

۲۸۴۹۱

کتابخانه مرکزی دانشگاه امام صادق

شماره ثبت ح ۱۱۶
شماره ۴

۱۳۷۹ / ۲ / ۲۰

دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده معارف اسلامی و حقوق

مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه علمی ایران

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق (گرایش جزا و جرم‌شناسی)

مجازات اعدام در حقوق کیفری ایران و فقه امامیه

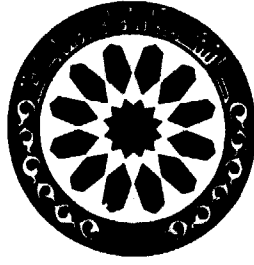
کرم جانی پور

استاد راهنما:

دکتر محمد آشوری

بهار ۱۳۷۸

۲۸۴۹۱

دانشگاه امام صادق (علیه السلام)

دانشکده معارف اسلامی و حقوق

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد حقوق (گرایش جزا و جرم‌شناسی)

مجازات اعدام در حقوق کیفری ایران و فقه امامیه

کرم جانی پور

استاد راهنما:

دکتر محمد آشوری

استاد مشاور:

دکتر حسنعلی مؤذن زادگان

۵۸۸۱

بهار ۱۳۷۸

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری،
ترجمه، اقتباس و... از این پایان نامه کارشناسی ارشد
برای دانشگاه امام صادق علیه السلام محفوظ است. نقل
مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

هدیه به:

استادان ارجمندم

که حق گزار راهبریهایشان هستم

تقدیم به:

خانواده‌ام

و همسر مهربان و فداکارم

که همواره یاور سختیهایم بوده‌اند.

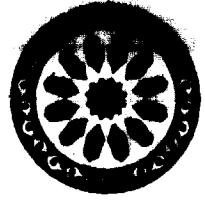
با سپاس و مهر

باسمه تعالی

دانشکده... بجهت حقوق...

ارزشیابی پایان نامه (۱)

گزارش جلسه رسیدگی به پایان نامه

کاربری شماره ۱۱

دانشجو آقای: کریم جانی پور... شماره دانشجویی: ۲۸۵۲۰۲۸۱۹... رشته: حقوق...
عنوان: ... بجهت حقوق کیفری ایران...
محل تشکیل جلسه: دانشکده حقوق...

در آغاز داوطلب، شرح مختصری پیرامون تحقیق انجام شده و روش کار خود بیان نموده سپس پرسش هایی از سوی هیأت رسیدگی پیرامون موضوع پایان نامه، کیفیت و روش تحقیق مطرح و پاسخهای داوطلب استماع و ارزیابی گردید. در پایان، درباره پایان نامه و چگونگی دفاع داوطلب شور به عمل آمده و پس از اعلام نظر اساتید، تصمیم هیأت رسیدگی به شرح زیر اعلام شد:

ردیف	محتوای ارزشیابی	نصف امتیاز	نمره دانشجو
۱	استحکام نظری آن	۲۵ نمره	۲۳
۲	نحوه ارائه و توان پاسخگویی به سؤالات	۲۰ نمره	۱۸
۳	روش مناسب تحقیق	۱۵ نمره	۱۳
۴	نوآوری و خلاقیت	۱۴ نمره	۱۴
۵	رعایت موازین و معیارهای نگارش پایان نامه	۱۰ نمره	۸
۶	چگونگی دفاع	۸ نمره	۸
۷	گزارشهای سه ماهه بر اساس نمره معاون پژوهشی	۸ نمره	۸
امتیاز		۱۰۰ نمره	۹۲

در نتیجه:

۱- پایان نامه با نمره (۹۲) در ردیف به تصویب رسید.

دسترسی به این مدرک بر پایه آیین نامه ثبت و اشاعه پیشنهادها، پایان نامه ها، و رساله های تحصیلات تکمیلی و صیانت از حقوق پدیدآوران در آنها (وزارت علوم، تحقیقات، فناوری به شماره ۱۹۵۹۲۹/۱۹۵۹۲۹ و تاریخ ۱۳۹۵/۹/۶) از پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج) در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) فراهم شده و استفاده از آن با رعایت کامل حقوق پدیدآوران و تنها برای هدف های علمی، آموزشی، و پژوهشی و بر پایه قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان، و هنرمندان (۱۳۴۸) و الحاقات و اصلاحات بعدی آن و سایر قوانین و مقررات مربوط شذنی است.

۲- الف - پایان نامه ناقص تشخیص داده شده و مقرر گردید داوطلب موارد نقص را به شرح ذیل تکمیل و در جلسه مجددی که برای رسیدگی تشکیل خواهد شد ارائه دهد.

.....
.....
.....

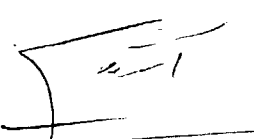
ب - تاریخ برگزاری مجدد: نمره

۳- الف - پایان نامه با نمره به تصویب رسید مشروط بر این که قبل از ابلاغ مراتب قبولی به دانشکده، مواردی به شرح ذیل با نظر آقای از اعضای هیأت رسیدگی حداکثر تا تاریخ مورد تجدید نظر قرار گیرد و ضرورتی برای دفاع مجدد نیست.

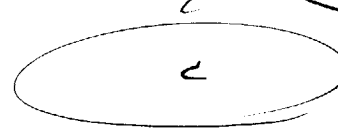
.....
.....
.....

ب - موارد ذکر شده در بند (۳ - الف) به طور کامل در موعد مقرر رعایت شده است و متن موجود مورد تأیید اینجانب می باشد.

تاریخ و امضاء

امضاء استاد راهنما: جناب

امضاء استاد مشاور: جناب

امضاء استاد داور: جناب

امضاء معاون پژوهشی: جناب

تأییدیه اعضای هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیأت داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای کرم جانی پور

تحت عنوان مجازات اعدام در حقوق کیفری ایران و فقه امامیه

را از نظر شکل و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیوسته

پیشنهاد می کنند.

اعضای هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	محل امضاء
(۱) استاد راهنما:	دکتر محمد آشوری		
(۲) استاد مشاور:	دکتر حسنعلی مؤذن زادگان		
(۳) نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده:			
(۴) اساتید ناظر:			
(۱)	دکتر محمدعلی اردبیلی		
(۲)	حجة الاسلام سعید رجحان		

چکیده پایان نامه

مجازات اعدام در حقوق موضوعه در رأس تمام مجازاتها قرار دارد و در حقوق کیفری اسلام نیز قصاص نفس یا اعدام شدیدترین نوع مجازات محسوب می‌شود. پایان نامه حاضر که به مطالعه تطبیقی این مجازات در حقوق کیفری ایران و فقه امامیه پرداخته است، از یک مقدمه، سه فصل و یک نتیجه تشکیل شده و هر فصل نیز بطور جداگانه مشتمل بر چند گفتار می‌باشد.

ابتدا دلایل انتخاب موضوع، اهداف، ضرورت و اهمیت موضوع، پیشینه تاریخی، مشکلات و موانع، روش تحقیق، سؤالهای اصلی و فرضیه‌های تحقیق در مقدمه آورده شده است.

فصل اول با عنوان «تاریخچه مجازات اعدام» تاریخچه این مجازات را در تمدن‌های اولیه، تمدن‌های ایران باستان و وضعیت آن را در شریعت‌های زرتشت و یهود در برمی‌گیرد.

در فصل دوم با عنوان «مجازات اعدام در حقوق جزای بین الملل» دیدگاه مکتب‌های مختلف در مورد مجازات اعدام، آراء موافقین و مخالفین، وضعیت این مجازات در اسناد و مدارک بین‌المللی و منطقه‌ای و نیز وضعیت آن در کشورهای مختلف بررسی شده است.

در فصل سوم نیز با عنوان «مجازات اعدام در فقه جزای شیعه و حقوق کیفری ایران» ابتدا قوانین کیفری قبل و بعد از انقلاب بررسی شده و جرایم مستوجب اعدام به همراه مصادیق این جرایم و مواد مربوط به آنها آورده شده است؛ سپس در فقه شیعه در مباحث «حدود، قصاص و تعزیرات» جرایم مستوجب اعدام، ادله مشروعیت یا عدم مشروعیت آنها، تشریفات و چگونگی اجرای مجازات اعدام و همچنین نقش مصلحت و مقتضیات زمان و مکان در اجرای این مجازات مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

کلید واژه‌ها: اعدام، مجازات، حقوق کیفری، فقه شیعه، حدود، قصاص، تعزیرات.

فلاصة الرسالة

عقوبة الاعدام في الحقوق المدوّنه هي في رأس كل المجازات وفي الحقوق الجزائية الاسلامية. ابضاً بعد قصاص النفس و الاعدام من اشد انواع العقوبات.

هذه الرسالة تم البدء فيها بالمطالعة التطبيقية المقارنة بين هذه العقوبة في الحقوق الجنائية الايرانية و الفقه الشيعي، و تشكل من مقدمه و ثلاثة فصول و نتيجته، و كل فصل بشكل عليه شامل على عدة اقوال. في البداية تم الاشارة في المقدمة الى دلائل انتخاب الموضوع، و الاهداف و ضرورت و اهميت الموضوع بالاضافة لي السابقة التاريخية، و المشكلات و الموانع، طريق التحقيق و الاسئلة الاصلية و الفرعية للتحقيق.

الفصل الاوّل و هو بعنوان « سير التاريخي لعقوبة الاعدام » يشمل تاريخ هذه العقوبة في الجوامع الايرانية القديمة و وضعيتها في الشريعات الزردشتية و اليهودية.

الفصل الثاني و هو بعنوان « عقوبة الاعدام في الحقوق الجزائية الدولية » حيث تم البحث و التحقيق لعقائد و نظرات المكاتب المختلفة حول عقوبة الاعدام، بالاضافة الى آراء الموافقين و المخالفين و وضع هذه العقوبة في الاسناد و المدارك الدولية و المحلية بالاضافة الى بحث حول وضع العقوبة في الدول المختلفة. في فصل الثالث ابضاً تم التحقيق بعنوان « عقوبة الاعدام في الفقه الجنائي الشيعي و الحقوق الجنائية الايرانية » حيث تم البحث بالقوانين الجزائية قبل و بعد انتصار الثورة الاسلامية، كما تم التطرق الى الجرائم المستوجبة بالاعدام مع ذكر مصاديقها و المواد القانونية المرتبطة بها، كما تم البحث في الفقه الشيعي في مباحث الحدود و القصاص و التعزيرات و الجرائم المستوجبة بالاعدام و ادلتها و مشروعيتها، بالاضافة الى الاعمال الصورية لكيفيت اجراء عقوبة الاعدام كما نظرنا الى دور المصلحة و مقتضيات الزمان و المكان في اجراء هذه العقوبة.

عقوبة الاعدام - الحقوق الجزائية - الفقه الشيعي - الجريمة و المجازات

پیشگفتار.....	۱
مقدمه.....	۳
فصل اول : تاریخچه مجازات اعدام.....	۱۰
گفتار اول : مجازات اعدام در تمدنهای قدیم.....	۱۰
۱- مجازات اعدام در دوران باستان.....	۱۰
۲- مجازات اعدام در مصر قدیم :.....	۱۲
۳- مجازات اعدام در روم قدیم.....	۱۳
۴- مجازات اعدام در یونان باستان.....	۱۶
گفتار دوم : اعدام در تمدنهای ایران باستان.....	۱۹
۱- بابل.....	۱۹
۲- آشور.....	۲۸
۳- هخامنشیان.....	۳۰
۴- ساسانیان.....	۳۶
۵- مغول.....	۳۷
۶- صفویه.....	۴۰
۷- قاجار.....	۴۴
گفتار سوم : مجازات اعدام در شریعت‌های زرتشت و یهود.....	۴۹
۱- مجازات اعدام در شریعت زرتشت.....	۴۹
۲- مجازات اعدام در شریعت یهود.....	۵۶
مجازات‌های سنگین.....	۵۹

۵۹	الف - سنگسار
۶۲	ب - خفه کردن
۶۳	ج - سوزاندن
۶۳	د - گردن زدن
۶۴	و - مجازات عمومی اعدام
۶۷	فصل دوم: اعدام در حقوق جزای بین الملل
۶۷	گفتار اول: روند تلاش در جهت لغو مجازات اعدام
۷۲	گفتار دوم: مجازات اعدام از دیدگاه مکاتب کیفری
۷۲	۱ - مکتب‌های کلاسیک
۷۳	الف - مکتب فایده اجتماعی
۷۳	۱ - مونتسکیو
۷۴	۲ - ژان ژاک روسو
۷۲	۳ - سزار بکاریا
۷۷	۴ - ژرمی بنتام
۷۸	ب - مکتب عدالت مطلقه
۷۹	۲ - مکتب نئوکلاسیک
۸۲	۳ - مکتب تحقیقی
۸۳	۴ - مکتب‌های التقاطی
۸۳	الف: مکتب اصالت عمل یا مکتب پراگماتیک
۸۴	ب: اتحادیه بین المللی حقوق جزا

- ج: مکتب دفاع اجتماعی ۸۵
- د: مکتب دفاع اجتماعی نوین ۸۶
- گفتار سوم: دلایل موافقین و مخالفین مجازات اعدام ۸۸
- الف: دلایل مخالفین ۸۸
- ۱- دلیل اعتقادی - فلسفی ۸۸
- ۲- غیر عادلانه بودن مجازات اعدام ۹۰
- ۲- ۱- عدم امکان تناسب بین جرم و مجازات ۹۰
- ۲- ۲- تبعیض در اجرای مجازات ۹۰
- ۲- ۳- امکان اشتباه در اجرای مجازات ۹۱
- ۳- عدم توجه به عوامل اجتماعی جرم و اصلاح مجرم ۹۳
- ۴- اثر سوء اعدام بر خانواده مجرم ۹۴
- ۵- بی‌رحمانه و غیرانسانی بودن مجازات اعدام ۹۴
- ب- دلایل موافقین ۹۶
- ۱- اجرای عدالت ۹۶
- ۲- ایجاد رعب و هراس در مجرمین و سایر مردم و جلوگیری از تکرار جرم ۹۷
- ۳- جلوگیری از هزینه‌های زیاد زندان ۱۰۰
- گفتار چهارم: مجازات اعدام در اسناد و مدارک بین المللی و منطقه‌ای ۱۰۱
- الف: مجازات اعدام در اسناد بین المللی ۱۰۳
- ۱- اعلامیه جهانی حقوق بشر ۱۰۳
- ۲- معاهده بین المللی حقوق مدنی و سیاسی ۱۰۴

- ۳- پروتکل اختیاری دوم مربوط به معاهده بین المللی حقوق مدنی و سیاسی..... ۱۰۵
- ۴- دیوان کیفری بین المللی..... ۱۰۶
- ۵- کنوانسیون سوم و چهارم ژنو ۱۹۴۹..... ۱۰۷
- ب: مجازات اعدام در اسناد و معاهدات منطقه ای..... ۱۰۸
- ۱- مقاله نامه اروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادیهای اساسی..... ۱۰۸
- ۲- مقاله نامه آمریکایی حقوق بشر ۱۹۶۹..... ۱۰۹
- ۳- دومین پروتکل الحاقی به مقاله نامه آمریکایی حقوق بشر..... ۱۱۰
- ۴- پروتکل شماره ۶ مقاله نامه حمایت از حقوق بشر و آزادیهای اساسی..... ۱۱۰
- ۵- اعلامیه جهانی حقوق بشر در اسلام..... ۱۱۱
- گفتار پنجم: فهرست کشورها و ایالت هایی که مجازات اعدام را در قانون خود لغو، یا محدود، و یا حفظ کرده اند..... ۱۱۲
- گفتار ششم: وضعیت مجازات اعدام در ایران، از دیدگاه کمیسیون حقوق بشر..... ۱۱۹
- الف- مقدمه..... ۱۱۹
- ب: گزارش پنجاه و چهارمین اجلاس کمیسیون حقوق بشر ژنو ۱۳۷۷..... ۱۲۰
- ۱- سخنرانی نماینده جمهوری اسلامی ایران..... ۱۲۱
- ۲- گزارش نماینده ویژه..... ۱۲۲
- ۳- قطعنامه کمیسیون حقوق بشر در مورد جمهوری اسلامی ایران..... ۱۲۶

- ۴- دولت جمهوری اسلامی ایران را به انجام امور زیر فرامی خواند: ۱۲۹
- ۵- تصمیم می‌گیرد: ۱۳۱
- نوع رأی کشورها به قطع نامه ۱۳۲
- فصل سوم: اعدام در فقه شیعه و حقوق جزای ایران ۱۳۴
- گفتار اول: حدود ۱۳۴
- تعریف حد ۱۳۴
- انواع جرایم حدی ۱۳۶
- ۱- زنا ۱۳۸
- الف: زناى محصنه ۱۳۸
- ۱- مجازات زناى محصنه در فقه شیعه ۱۳۹
- ۲- مجازات زناى محصنه در قوانین کیفری ایران ۱۴۰
- ۳- کیفیت اجرای مجازات رجم ۱۴۲
- ب: زنا با محارم ۱۴۶
- زنا با محارم در قوانین جزائی ایران ۱۴۷
- ج: زناى به عنف ۱۴۸
- زناى به عنف در قوانین جزایی ایران ۱۴۸
- د: زناى غیرمسلمان با زن مسلمان ۱۴۹
- ۲- لواط ۱۵۰
- مجازات لواط در قوانین کیفری ایران ۱۵۱
- ۳- تکرار جرایم برای مرتبه سوم یا چهارم ۱۵۲

۱۵۳	مجازات تکرار جرم در قانون مجازات اسلامی
۱۵۳	۴ - محاربه و افساد فی الارض
۱۵۳	تعریف
۱۵۵	کیفر محاربه
۱۵۸	شیوه اعدام محاربین
۱۵۹	کیفیت اجرای مجازات صلب
۱۶۱	مصادیق محاربه از دیدگاه قوانین کیفری ایران (قوانین جاری)
۱۶۵	احکام مربوط به لص و راهزنان
۱۶۶	۵ - ارتداد
۱۶۷	مجازات مرتد از نظر روایات و دیدگاه فقها
۱۷۱	گفتار دوم : قصاص
۱۷۱	۱ - تعریف قصاص
۱۷۱	۲ - قصاص در آیات و روایات
۱۷۲	۳ - تعریف قتل عمد
۱۷۴	۴ - قصاص در قوانین کیفری ایران
۱۷۵	۵ - چگونگی اجرای قصاص
۱۷۶	گفتار سوم : تعزیرات
۱۷۶	الف : مبنا و ماهیت تعزیر
۱۷۶	۱ - تعریف
۱۷۶	۲ - تعزیر در قرآن و سنت

- ۳- موارد تعزیر ۱۷۷
- ۴- ادله مشروعیت تعزیر ۱۷۸
- ۵- تفاوت تعزیر با حد و قصاص ۱۷۹
- ۶- تعزیر و مصلحت ۱۸۰
- ۷- تعزیر و احکام حکومتی ۱۸۲
- ۸- تعزیر در قوانین جمهوری اسلامی ایران ۱۸۴
- ب : جرایم تعزیری ۱۸۹
- ۱- جرم سیاسی (بغی) ۱۸۹
- الف : مبنا و ماهیت جرم سیاسی (بغی) ۱۸۹
- ب : جرایم تعزیری ۱۹۴
- ب : مقایسه بغی و جرایم سیاسی با محاربه ۱۹۴
- ۲- جرم جاسوسی ۱۹۶
- الف : قانون مجازات عمومی ۱۳۰۴ ۲۰۱
- ب : جاسوسی در قانون دادرسی و کیفر ارتش ۱۳۱۸ ۲۰۲
- ب : آیین نامه دادگاهها و دادرسیهای انقلاب مصوب ۲۷ خرداد ۱۳۵۸ ۲۰۴
- ج : قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۶۲ و ۱۳۷۰ و قانون جرایم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۷۱ ۲۰۴
- ۳- جرم خیانت به کشور ۲۰۶
- الف : قوانین قبل از انقلاب اسلامی ۲۰۸

۲۰۹	ب : قوانین بعد از انقلاب اسلامی.....
۲۱۴	۴ - جرم آدم ربایی.....
۲۱۴	قانون تشدید مجازات ربایندگان اشخاص مصوب فروردین ۱۳۵۴.....
۲۱۴	قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۱۳۷۰.....
۲۱۵	۵ - جرم توهین به مقدسات مذهبی.....
۲۱۷	الف : رکن قانونی.....
۲۱۷	ب : رکن مادی.....
۲۲۱	ج : رکن معنوی.....
۲۲۳	۶ - جرم قاچاق مواد مخدر:.....
۲۰۹	مداوا و اشتغال به کار معتادین «مصوب ۱۹ خرداد ۱۳۵۹».....
	قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سوم آبان ۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت
۲۲۵	نظام.....
۲۱۲	گفتار چهارم : تشریفات اجرای مجازات اعدام در قوانین کیفری ایران.....
۲۲۷	الف : قوانین کیفری قبل و بعد از انقلاب.....
	ب : آیین نامه نحوه اجرای احکام اعدام، رجم، صلب، قطع یا نقص عضو
۲۲۷	..مصوب ۱۳۷۰ فصل.....
۲۳۴	نتیجه.....
۲۳۷	فهرست منابع.....
۲۳۷	منابع فارسی.....
۲۳۷	منابع تاریخی.....

۲۴۰ منابع حقوقی

۲۴۲ مجلات

۲۴۵ منابع لغت، تفسیر و معارف اسلامی

۲۴۵ پایان نامه‌ها

۲۴۶ منابع عربی

۲۴۶ کتب لغت

۲۴۶ کتب حدیث

۲۴۷ کتب فقهی و اصولی

۲۴۹ منابع لاتین

پیشگفتار

حیات موهبتی است گرانبها و ارزشمند، و از این رو که از دست دادن آن جبران‌پذیر و جایگزین‌شدنی نیست، هر انسانی تلاش می‌کند تا سرحد امکان از آن محافظت نماید؛ ولی متأسفانه در درازای تاریخ، همواره جان انسانها بی‌شماری مورد تعرض قرار گرفته، بوم مرگ بر سر آنان سایه افکنده و طعم شیرین زندگی را در کام آنان تلخ کرده است.

در دوران نوجوانی، من نیز همانند دیگران، داستانهای زیادی را راجع به قتل انسانها شنیده، یا از کتابها خوانده بودم؛ گاهی برای تماشای صحنه شکنجه و شلاق زدن یک نفر حاضر می‌شدم و گاهی نیز سراسیمه و شتابان می‌رفتم تا منظره اعدام و مرگ انسانی را به نظاره بنشینم؛ دیدن صحنه رقت‌بار جان‌کندن یک انسان آشفته‌ام می‌کرد، خشم و غضب بر من چیره می‌شد، از مأمورین اجرای حکم متنفر شده و همان صحنه دهشتناک میرغضب و شمشیر او در ذهنم مجسم می‌شد؛ گناه محکوم را هر چه بود فراموش کرده، تا مدتها تصویر او در خاطر من به عنوان یک قهرمان باقی می‌ماند، بعد متوجه شدم که برای دیگر دوستان و هم‌شاگردیها نیز همین ذهنیت ایجاد شده است؛ - در جریان خفاش شب نیز شنیدم که بچه‌های مدرسه‌ای، مجموعه‌ای از عکسهای محکوم را جمع‌آوری کرده و تصاویر او به عنوان یک قهرمان تا مدتها زینت‌بخش کیف و کتاب مدرسه‌شان شده بود و حال اگرچه زمان زیادی از آن واقعه نگذشته است، ولی تنها تصویری کور از آن در اذهان باقی است که آن هم در اندک زمانی به بوته فراموشی سپرده خواهد شد.

امروزه با مطالعه در رشته حقوق، متوجه شدم که همان تصورات در قالب‌های علمی و به طور دقیق مطرح شده‌اند؛ مجازاتهای بدنی به ویژه اعدام که تا قرن هفدهم در همه‌جا معمول و متداول